

Foto: TCO

”Israel kränker den palestinska civilbefolkningens mänskliga rättigheter, och internationell humanitär rätt, så ofta att det snarare är regel än undantag.”

Varje gång jag besökt Västbanken och Gaza de senaste åren har situationen varit värre än förut. Varje gång blir det svårare att finna positiva tecken, något som pekar åt rätt håll. Mina palestinska vänner brukar, när jag frågar dem hur det är, skratta lite generat och säga: – Vad ska vi säga? Vi lever i alla fall.

Vid det senaste besöket, i april i en storögt iakttagande nio-års sällskap, ställs frågorna än skarpare och trovärdiga svar är än svårare att formulera. För den som inte vant sig vid storpolitikens maktspel, nationella makthavares orientering efter kortsiktiga fördelar och egenintresse, eller för den delen vid vanliga människornas fantastiska anpassningsförmåga ter sig situationen förfärligt orättvis orättvis och fullständig orimlig. Så borde också vi vuxna se det.

De palestinska parlamentsval som genomfördes i januari 2006 var enligt alla internationella observatörer demokratiska, och valdeltagandet var högt. Allt skulle varit frid och fröjd om bara inte folket röstat fel. Hamas vann, inte för att palestinerna vill ha en religiös stat, utan snarare på grund av att folk var trötta på Fatahs maktdominans och egenmäktigt förfarande. Folket röstade för förändring och förändring fick man – men tyvärr till det sämre. Kvartetten (FN, EU, Ryssland och USA) som tidigare drivit på för val och som riktat skarpa klagomål mot Fatahs styre, ställde nu kravet att den nya regeringen måste erkänna Israels rätt att existera, ta avstånd från våld och acceptera de internationella överenskommelserna. Hamasregeringen gjorde inga sådana uttalanden. Resultatet blev att USA och EU drev fram ett politiskt och ekonomiskt embargo mot den palestinska myndigheten.

Samtidigt pågår den israeliska ockupationen av Västbanken, Gaza och Östra Jerusalem – sedan nästan 40 år! På Västbanken och i Östra Jerusalem byggs de enligt internationell rätt illegala bosättningarna ut, och nya kommer till. Muren, som till största delen byggs på ockuperat palestinskt område, växer med förfärande fart. Israels avspärrningar har förödande konsekvenser för den palestinska ekonomin. Arbetslösheten är skyhögt och

befolkningens levnadsvillkor blir allt sämre. Gaza är avspärrat och befolkningen plågas – inte bara av den svåra ekonomiska situationen utan också av israeliska attacker och ökande laglöshet. Till detta kommer att strider mellan olika palestinska fraktioner inte bara är ett problem för dem som direkt drabbas, utan också innebär en allvarlig psykologisk belastning för hela det palestinska samhället. En opinionsundersökning som Jerusalem Media and Communications Center genomförde i mars 2007 visade att ca 40 procent av den palestinska befolkningen tyckte att den nya regeringens viktigaste uppgift var att lösa den ekonomiska situationen för palestinerna. Den näst viktigaste uppgiften ansåg man vara att få slut på kaoset och införa lag och ordning.

Israel kränker den palestinska civilbefolkningens mänskliga rättigheter, och internationell humanitär rätt, så ofta att det snarare är regel än undantag. Det internationella samfundet motsätter sig detta i ord, men några krav eller hot om åtgärder som motsvarar de som ställs på den palestinska myndigheten ställs inte. Man tillämpar två helt olika måttstockar, vilket är förö-

Muren i Abu Diis. Foto: Yvonne Fredriksson

dande för hela arabvärldens syn på väst och för trovärdigheten i våra krav på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Ett rimligt krav vore exempelvis att om Israel inte följer handelsavtalets krav på iakttagande av mänskliga rättigheter så kan inte EU följa avtalets regler om förmånliga handelsvillkor.

I mars 2007 tillträdde en palestinsk samlingsregering. Hamas, Fatah och oberoende kandidater lyckades till slut enas om en politisk plattform. Den kanske inte är perfekt, men vilken politisk kompromiss är det? Det rimliga är att se till huvudsidan och plattformen innebär en förändring i önskad riktning. I regeringens program står exempelvis att man ska respektera överenskommelser som undertecknats av PLO, vilket mycket väl kan tolkas som ett accepterande av Osloavtalet. Man konstaterar att det palestinska folket har legitim rätt att göra motstånd, en formulering som bland annat Condoleezza Rice kritiserat, men förtydligar med att det ska vara "as granted by the internationell norms and charters...". Man säger också att regeringen ska arbeta för en ömsesidig och samtidig fullständig vapenvila.

Konflikten kan bara lösas genom förhandlingar, grundade på folkrätten och relevanta FN resolutioner. Det som skulle varit rättvist är sedan länge passerat, nu handlar det om att komma överens om en hållbar lösning som båda folken kan acceptera och leva med. Förhandlingar innebär till sin natur kompromisser men det är orimligt att kräva att den svagare parten ska lägga sig platt och spela bort sina ytterst begränsade kort redan innan förhandlingarna börjat, samtidigt som man beviljar motparten full handlingsfrihet. Vem av oss skulle acceptera att gå in i en förhandling på sådana villkor?

Det enda rimliga är att omedelbart upprätta normala förbindelser med den palestinska samlingsregeringen och häva det politiska och ekonomiska embargot. Det skulle förbättra situationen för civilbefolkningen, stärka den palestinska samlingsregeringen och stärka de moderata krafterna inom Hamas – kort sakt öka förutsättningarna för en utveckling som går i rätt riktning.

Motståndet mot att bryta embargot handlar inte i första hand om brister i regeringsprogrammet utan om bristande politisk vilja och mod. Att den svenska regeringen skulle bryta sig ur EUs gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik i den här frågan tror jag är önsketänkande. Det vi, som vill att ockupationen ska upphöra, behöver göra är att öka det politiska trycket på den svenska regeringen, så att de i sin tur driver frågorna inom EU. För att klara det behöver vi öka våra kunskaper om hur skiljelinjerna i politiken går – både i Sverige och inom EU.

Att Israels ockupation upphör så att en livsduglig palestinsk stat kan bildas inom 1967 års gränser är en förutsättning för att palestinier och israeler i framtiden ska kunna leva i fred och säkerhet. Det är också avgörande för möjligheten till en fredlig och demokratisk utveckling i hela Mellanöstern, och därmed av stor betydelse för utvecklingen globalt.

Helena Johanson
Chef för internationella enheten TCO

Åsikterna i texten är personliga och delas inte nödvändigtvis av TCO.

Valet 2006. Foto: Anna Wester